

Z kalendára výročí

(v druhom polroku 2020)

(6 medailónov významných osobností – kresťanov)

(zostavil *Dušan Jedinák*)

Topoľčany
MMXX

- **Zajtrajšia generácia** bude čoraz menej chápať, prečo je kresťanstvo roztrieštené do toľkých vyznaní a bude sa pýtať, prečo sa tak plytvalo energiou, aby sa táto nejednotnosť zdôvodnila. Musíme vidieť pohoršenie, ktoré sme spôsobili pred svetom. Kristova modlitba "aby všetci jedno boli, aby tak svet uveril, že Ty si ma poslal" je aj našou modlitbou.

- **Evanjelium vyzýva kresťanov**, aby boli údmi Kristovho tela, a nie príslušníkmi, stúpecami alebo dokonca patriotmi vlastnej konfesie... Nikdy sa nezmier so škandálom rozkolu medzi kresťanmi, ktorí všetci tak ľahko hovoria o láske k blížnemu a predsa zostávajú rozdelení.
- **Život toho, kto miluje** a zabúda na seba, je plný pokojnej krásy. Každé priateľstvo predpokladá vnútorný boj. A niekedy kríž vnáša svetlo do bezodnej hĺbky lásky.

- **Neboj sa, dôvera je na dosah a s ňou šťastie. Áno, Boh chce, aby sme boli šťastní.**

- Nenariekaj, ale v každej chvíli obetuj Kristovi aj svoje unavené telo.
- Perly evanjelia, pokoj a radosť, môžu zaplniť priepasti úzkosti... Sme zosobnený zhluk slabostí, ale zároveň aj spoločenstvo navštívené niekým iným, než sme my sami.
- Pokoj v srdci je nosným trámom vnútorného života, podopiera nás pri výstupe k radosti... Pravá radosť sa daruje... **Boh môže iba milovať.**
- Tvoja minulosť je ukrytá v Kristovom srdci a o tvoju budúcnosť sa Boh už postaral. Lebo **si povolaný k slobode...** Pričiň sa, aby si pochopil všetko o každom človeku.

- Ver, že je Kristus v tebe prítomný, aj keď to nepociťuješ... Bud' medzi ľuďmi znamením bratskej lásky a radosti... **Prijmi ma, Pane; daj nech ťa s radosťou očakávam.**
- Vy, ktorí sem vstupujete, zmierte sa – otec so synom, manžel so ženou, veriaci s tým, kto veriť nemôže, kresťan so svojim odlúčeným bratom.
- Keď sa modlíš, deje sa to z lásky. Ak zápasíš, aby si človeku zbavenému práv vrátil ľudskú tvár, deje sa to tiež z lásky...

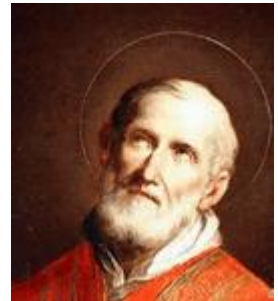
Filip NERI (21.7.1515 – 26.5.1595)

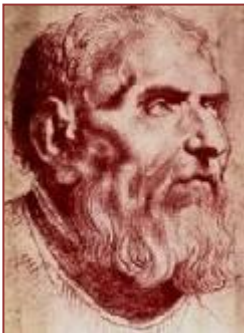
Nechcel byť kňazom, ale iba dobrým kresťanom, ktorý aj iných privádza k Bohu. Tešilo ho porozprávať sa s ľuďmi, zažartovať si a ochotne pomôcť, kde bolo treba. Vyžaroval odzbrojujúcu dobrotu a ľudskosť. Jeho evanjelium bolo radostné posolstvo a Boh, v ktorého veril, zrejme rozumel aj žartom. Pre neho bol humor uvedomelý životný postoj a čosi ako morálny príkaz, pretože podľa neho neexistuje *pravá čnosť bez radosti* a veselí ľudia dajú ľahšie viesť cestou ducha než zachmúrení. Zdá sa, že Filipov humor bol buričský, rebelantský, nebezpečný pre panujúce mocnosti v Cirkvi i v celej spoločnosti. Možno už vtedy mala byť radostná spontánnosť dôležitejšia než presné dodržiavanie pravidiel. Uznal, že je veľmi dôležité dostať pod kontrolu vlastné sebestvo a mať trpezlivosť s blíznymi. Je ho odkazom je možno presvedčenie, že treba žiť s radosťou, ale aj s vedomím rýchleho odvolania na večnosť. Radovať sa pred Božou tvárou už tu na zemi je možné len s čistým srdcom.

Základné vzdelanie získal u dominikánov vo Florencii, potom odišiel (1534) do Ríma. Ošetroval chorých, poskytoval im okrem telesnej pomoci aj duchovnú obnovu. Založil (1548) Bratstvo Najsvätejšej Trojice, aby poskytovali pomoc chudobným a pútnikom v Ríme. Bol (1551) aj vysvätený za kňaza. Jeho hlavným životným dielom sa stalo – oratórium – modlitbové spoločenstvo slúžiace aj náboženskému prehĺbeniu, poučeniu i osvieženiu. Na konci života spálil všetky svoje spisy, aby raz niekoho nenapadlo vydať ich s pochvalným predhovorom. Apoštol Ríma a pedagóg svätosti (od 1622 svätý) nás neustále presvedča, že sa dá slúžiť Bohu s radosťou.

Z myšlienok

Všetky stvorené věci sú tu pre všetkých a ukazujú dobrotu Stvoriteľa: Slnko šíri svetlo, oheň teplo; každý strom vzťahuje ruky, totiž vetvy a ponúka ovocie, ktoré splodil. Voda a vzduch, ba celá príroda vyjadruje štedrosť svojho Stvoriteľa. Ale my sme síce stvorení na jeho obraz, ale nepredstavujeme ho, ale ho popierame svojimi skutkami, svojimi zvrátenými návykmi, i keď sa k nemu hlásime svojimi perami.

Ver v Boha a neboj sa nikoho, lebo nad Ním už nestojí nikto. Byť bez milosrdenstva k chybám iných ľudí, je bezpečné znamenie, že človek čoskoro sám upadne.

Radostná myseľ posilňuje srdce a dáva vytrvalosť v dobrom; kto chce slúžiť Bohu, má byť preto stále plný radosti... Posvätná veselosť je pravá cesta, aby človek zostal dobrý. Kresťanská radosť žije jedine z toho, že vyhlasuje boj nešťastnej situácii človeka tu na zemi. Ak chcete v niečom preháňať, robte to v tom, že budete krotkí a trpezliví, pokorní a láskaví, pretože tieto veci sú dobré samé o sebe.

Kto počas života nevystupuje často v myšlienkach do neba, je vo veľkom nebezpečenstve, že tam nevystúpi po smrti.

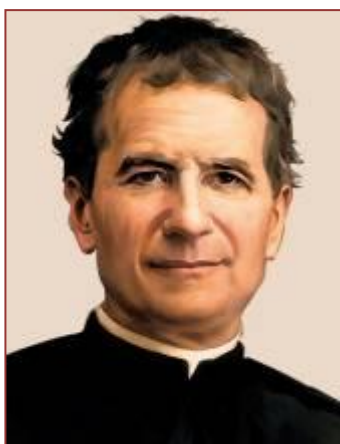
Boh vždy hľadal v srdciach ľudí ducha pokory, a držanie sa pri zemi. Nič sa tak Bohu neznepáči, ako keď je človek nafúkaný v hodnotení seba samého.

- **Budte veselí, ale nehrešte!**
- **Bud' jednoduchý a pokorný.**
- **Kto sa nemodlí, je nemé zviera.**
- **Naša jediná rehoľa je láska.**
- **Kto hľadá niečo iného než Ježiša Krista, nevie, čo hľadá...**

**Niet lepšej veci ako modlitba,
a bez nej človek nemôže dlho vytrvať v živote ducha.**

Giovanni BOSCO (16.8.1815 – 31.1.1888)

Ján Bosco vďaka svojmu nadaniu, mimoriadnej pamäti a pevnej vôli dokázal za štyri roky dokončiť základnú školu a gymnázium.

Po absolvovaní diecézneho seminára sa stal kňazom. Postupne sústreďoval okolo seba chlapcov, uličníkov, o ktorých sa nikto nestaral s cieľom: *Buďte veselí, hrajte sa, zabávajte, len nehrešte. Budeme sa volať saleziánmi v nasledovaní lásky prívetivého biskupa svätého Františka Saleského.* Don Bosco na chudobnom pozemku postupne postavil budovy, kostol, zriadil základnú a odbornú školu s dielňami. Saleziánska spoločnosť sa zrodila (1859) a cirkevné schválenie získala 1. marca 1869; 3. apríla 1874 definitívne schválenie saleziánskych stanov potvrdil pápež. Postupne sa rozšírila do mnohých krajín celého sveta.

Zakladateľ Bosco bol (1934) vyhlásený za svätého a prehlásili ho (1989) za otca a učiteľa mládeže. Ako kňaz a vychovávateľ vedel, že bez lásky niet dôvery a bez dôvery niet výchovy, ktorej hlavnými piliermi sú nábožnosť, rozumnosť a láskavosť. Jeho túžbou bolo vychovávať dobrých kresťanov a statočných občanov.

Z myšlienok

- ✚ *Byť dobrý nespočíva v tom, že sa nepreviníme, ale v tom, že sa chceme napraviť.*
- ✚ *Prvým šťastím dieťaťa je, že je milované.*

Boh ťa miluje, lebo si jeho dieťa.

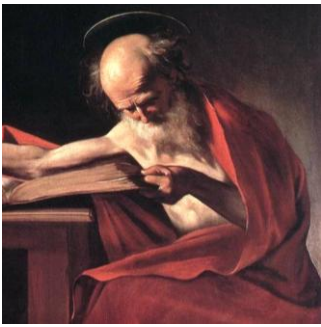
- ✚ *Keď pracuješ, hovoríš a myslíš, rob všetko tak, aby to bolo na ošoh tvojej duše.*
- ✚ *Ak chceš byť šťastný, musíš si to zaslúžiť tým, že budeš mať všetkých zo srdca rád, že budeš milovať priateľov, že budeš trpezlivý a veľkomyselný k nepriateľom, že budeš plakať s plačúcimi a iným nebudeš závidieť ich šťastie a budeš robiť dobre všetkým a zle nikomu.*
- ✚ **Pre konanie dobra treba trošku odvahy... Dokonalosť sa získava pomaly úsilím.**
- ✚ *Láskavosť v reči, v práci a upozorňovaní získava všetko a všetkých.*
- ✚ *Aby kresťan vykonal mnoho dobra, musí s láskou spájať aj priamosť.*
- ✚ *Čnosti, ktoré nás môžu šťastne preniesť do večnosti, sú pokora a láska.*
- ✚ *Duša mladíka je pevnosť, ktorá sa vždy uzaviera prísnoťou a tvrdosťou.*
- ✚ *O Bohu zmýšľajte s vierou, o bližnom s láskou, o sebe s hlbokou pokorou. O Bohu rozprávajte s úctou, o bližnom, ako by ste chceli, aby sa hovorilo o vás, o sebe hovorte pokorne alebo mlčte...Nohami kráčajte po zemi, ale srdcom buďte v nebi.*
- ✚ *Vychovávateľa nech milujú, čo sa páči mladým a mladí budú milovať to, čo sa páči vychovávateľovi.*
- ✚ *Nepamätám si, že by som použil fyzický trest a s Božou milosťou som vždy dosiahol, aj od zdanlivo nevychovatelných chlapcov, nielen to, čo nariaďovala povinnosť, ale aj to, že plnili moje priania.*
- ✚ **S každým sa zhovárať tak, aby si sa stal jeho priateľom...**
- ✚ *Nie je ti priateľom, kto ťa príliš chváli.*
- ✚ *Povedzte mojim chlapcom, že ich všetkých čakám v nebi.*

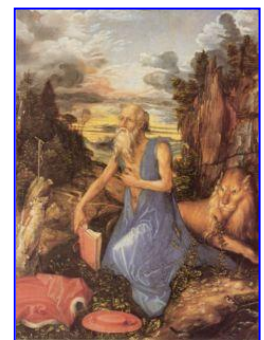
HIERONYM

(asi 347 – 30. 9. 420)

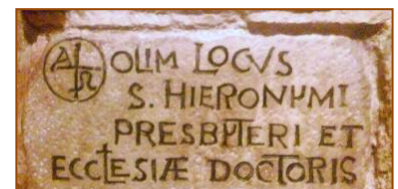
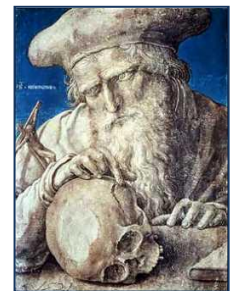
Sophronius Eusebius Hieronymus pochádzal zo Stridonu, na dalmatínsko-panónskych hraniciach v blízkosti Ľubľany. Už v mladom veku sa vzdelával v Ríme u gramatika Donáta v rétorike a vo filozofii. Neskôr sa dal pokrstiť, žil kajúcne v kláštore, študoval *Písmo*. Pôsobil v Trevíre, v Akvileji (pri Benátkach) aj v Antiochii a na púšti Chalcis. Stal sa kňazom (asi roku 379) a v Carihrade počúval Gregora Naziánskeho. Stal sa sekretárom (382–384) pápeža Damaza I. Odišiel (r. 384) do Svätej zeme, precestoval aj Sýriu a Palestínu i Egypt, spoznal zvyky ľudu a názory svätých pustovníkov. Usadil sa (386) v Betleheme, prekladal *Písmo* a pastoračne sa venoval pútnikom. Z hebrejských a aramejských rukopisov preložil *Starý zákon*

do hovorovej latinčiny. Revíziu latinského prekladu *Nového zákona* urobil na základe pôvodných gréckych textov. Neskôr dielo získalo aj cirkevné uznanie (*Vulgáta*). Hieronym vedel byť jemný a obetavý v priateľstve, ale ak sa nezhodol, bol aj výbušný a príkry. Aj sám k sebe vedel byť veľmi tvrdý. K ideálom Ducha sa prebojovával cez prekážky vlastnej povahy i ťažkosti vonkajších okolností. V ostrej polemike obraňoval predovšetkým evanjeliové zásady a hodnoty nezištnej viery. Medzi jeho spisy patria listy (zachovalo sa ich 117), preklady (napr. od Origena *O počiatkoch* a od Euzébia *Kronika*), exegetické diela, historické knihy, polemické spisy a homílie (95; o mníšskej nábožnosti a svätosti). Najvýznamnejšie historické dielo sa nazýva *De viris illustribus* (*O slávnych mužoch*), je to 135 životopisov cirkevných spisovateľov. Hieronym prejavil charakteristické črty vzdelanca, askétu a duchovného vodcu, veľkú časť života prežil ako pustovník, stal sa jedným zo štyroch Otcov latinskej (západnej) cirkvi (Ambrozius, Augustinus, Gregor I.).

Z myšlienok

- *Názory apoštolov som priradil k tým, ktoré som našiel u Pytagora, Platóna a Empedokla.*
- *V očiach ľudí sú správne niektoré cesty, ktoré sa neskôr ukážu nesprávnymi a často je v hlinených nádobách skrytý poklad... Pravda života sa nemá opúšťať kvôli pohoršeniu.*
- *Buď milujeme všetkých rovnako, alebo nikoho... Komu bolo viac odpustené, viac miluje.*
- *Ako by bolo možné žiť bez poznania Písom, cez ktoré sa človek učí spoznávať samého Krista, ktorý je životom veriacich?*
- *Čítaj veľmi často božské Písma, ba viac, nech Svätá kniha nikdy neopustí tvoje ruky. Tu sa nauč tomu, čo máš vyučovať... Kto nečíta Písmo, nepozná Krista.*
- *Zotrvej pevne spojený s tradičnou náukou, v ktorej si bol vyučený, aby si mohol povzbudzovať podľa zdravého učenia a odmietnuť tých, ktorí mu protirečia.*
  - *Usilujme sa naučiť sa na zemi tie pravdy, ktorých pevnosť pretrvá aj v nebi.*
- *Deti moje, ak chcete mať pokojné svedomie v hodine smrti, tak za života sa odlučujte od všetkého. Ak sa v tej strašnej chvíli nechcete báť, nemilujte to, čo budete musieť opustiť...*
- *Lebo kto chce dobre zomrieť, ten musí každý deň myslieť na smrť... Nič tak účinne nevedie k nábožnému životu, ako myšlienka na smrť.*

Juraj FÁNDLY

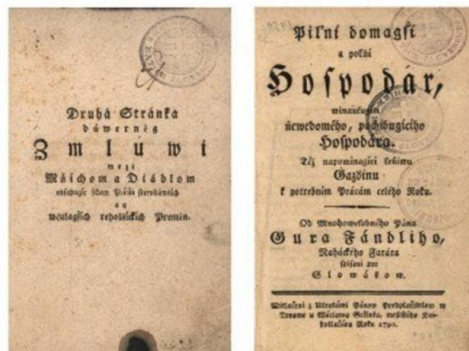
(21.10.1750 – 7.3.1811)

Predstaviteľ prvej generácie bernolákovcov, osvietený spisovateľ (*Pilní domajši a polní hospodár, Zeľinkár, O úhoroch a i včelách rozmlúváni*), člen Slovenského učeného tovarišstva (vzniklo roku 1792 v Trnave), katolícky kňaz (1776; v Naháči 1778–1807)) a propagátor poľnohospodárskych novôt. Bol mužom učeným (študoval v Budíne a v Trnave) aj všestranne vzdelaným. Okrem materčiny ovládal latinčinu, maďarčinu i nemčinu. Jeho dielo *Dúverná zmlúva medzi mníchom a diablom o prvých počátkoch, o starodávných, aj včúľajších premenách rehoľníckich* sa stalo prvým veľkým dielom napísaným v bernolákovskej slovenčine. Vydavateľsky upravil *Stručné dejiny slovenského národa (Compendiata Historia Gentis Slavae)* a vydal v roku 1793. Jeho celoživotné dielo odzrkadľuje jozefínske idey, národno-obrodzovacie snahy aj hlbšie sociálne cítenie.

Z myšlienok

Bratove, zmislite si, že blatnatí vek, pošmúrne stoletie žili pred nami naši Slováci; včil nám svitli osvícené časy; usilujeme sa s rečú, s písmami, s vidaním kníhami, náš národ, naše meno, našich potomkoch, keď ne k zlatému, aspoň ponajprv k stribernému veku povíšif.

Milí Slowáci! chceli mať, w budúcich Stoletách nášeho Národu chwálitebné, a pamatliwé Méno, pre toto, a pre Sláwu geho, eščš wás gednúc láskawe, srdečne napominám: podľa možného Spúsobu dopomahagťe k Tlačení našinských Kńích; gako gá wám s túto mogú Práci, a Radú dobre pragem, tak wi z wašeho Srdca mogému zdrawí...

O volakterí rok uvidí učení svet, že slovenskí jazik a jeho pisébné pero vždicki sa môže, inším rečám a vtipom v Európe vichválením, z veľkú chválu pripodobniť jak duchovníma, tak svetskíma kníhami.

<http://zlatyfond.sme.sk/autor/84/Juraj-Fandly>

Bár to, čo je dobré, samo sa chváli./predca spívam múdrych Slovákov chvály./Tehoto spevu sú tým víc hodnejší./čím medzi nami sú víc učenejší./Aj slovenské hlavy to zaslúžili./aby sa bobkovým vencem slávlí.

- *Z práce ľudu žije kráľ, šľachta, armáda, kňazi, a predsa ho všetci utláčajú a ponižujú.*

Nie silou ani mocou, ale mojím duchom...

Charles de GAULLE

(22. 11. 1890 – 9. 11. 1970)

Pochádzal z učiteľskej katolíckej rodiny. Bol synom profesora filozofie.

Na dôstojníckej škole v Saint Cyre, patrila medzi najlepších študentov.

V prvej svetovej vojne bol trikrát zranený a v marci 1916 pri Verdune

sa dostal do nemeckého zajatia, kde strávil viac ako 2,5 roka. Päťkrát

sa pokúsil ujsť, no ani raz mu to nevyšlo. Po vojne zostal v armáde.

Od mladosti uznával slávnú minulosť francúzskeho národa. Cez 2. svetovú

vojnu z Londýna (1940) prostredníctvom rozhlasu oslovil spoluobčanov:

Francúzsko prehralo bitku, ale neprehralo vojnu. Náhodní vládni činitelia

kapitulovali. Podľahli panike, zabudli na česť a uvrhli našu krajinu

do otroctva. Nič však nie je stratené. Vyzývam preto všetkých Francúzov, nech

sú kdekoľvek, aby sa ku mne pripojili v boji, obeť a nádeji. V auguste 1944

víťazne vstúpil Charles de Gaulle do Paríža. Vyhral (1958) prezidentské voľby (78%). Dosiahol

(1952) zmierenie Francúzska s Nemeckom. Asi 20 rás bol na neho podniknutý neúspešný atentát.

Najbližším človekom mu bola manželka Yvonne, ktorú oslovoval madamme

a celý život jej „vykal“. *Chcem obrad bez okázalostí, bez hudby,*

bez ministrov a prezidentov, bez prejavov a čestných sálv. Moju rakvu

nech nesie a do hrobu uloží šesť vojakov. Na cintoríne v Colombey

je na pomníku rodinnej hrobky napísané Charles de Gaulle 1890–1970.

Z myšlienok

- ♣ *My, ľudia žijúci medzi Atlantikom a Uralom, ktorí tvoríme Európu, disponujeme, spolu s Amerikou, hlavným bohatstvom svetovej civilizácie.*
- ♣ **Čomu slúži Európa? Musí slúžiť na to, aby sa nenechala ovládnuť ani Američanmi, ani Rusmi... Európa je prostriedok, aby sa Francúzsko opäť stalo tým, čím prestalo byť po Waterloo: prvé vo svete.**
- ♣ *V porovnaní s realitou a mocou nehrá vo vzťahoch medzi štátmi logika a cit žiadnu významnú úlohu; platí len to, čo kto dokáže urvať a potom aj udržať.*
- ♣ *Politika je umenie vychádzať z reality... Politika je príliš vážna vec na to, aby mohla byť ponechaná len politikom.*
- ♣ **Patrí to už k ľudským vlastnostiam, že za idealizmom sa skrýva túžba po moci.**
- ♣ *Charakter je predovšetkým schopnosť pohrdať urážkami a dokonca aj zradou vlastných spojencov.*
- ♣ *Je vôbec možné si predstaviť systém jednej strany v krajine, v ktorej sa vyrába okolo dvesto druhov syra?*
- ♣ *Ako prezident je človek otrokom protokolu, ako autor pamätí je otrokom svojho nakladateľa.*
- ♣ *Veľkí ľudia diskutujú o ideách, priemerní o udalostiach a malí o iných ľuďoch.*
- ♣ *Uvažovanie je záležitosťou mnohých ľudí, konanie je však vecou jednotlivca.*
- ♣ *Jedna hádka so ženou ma stojí viac energie ako päť tlačových konferencií.*
- ♣ *Po hlúpom generálovi je najhoršou vecou inteligentný generál.*
  - ♣ **Dôvera malých povznáša charakterného človeka.**
- ♣ *Nič tak nezvyšuje autoritu ako mlčanie.*
- ♣ *Mňa treba brať buď takého, aký som, alebo ma nebrať vôbec.*
  - ♣ **Nakoniec vyhráva iba smrť.**

Svetoslav VEIGL

(24.12.1915 – 17.2.2010)

Slovenský básnik, občianskym menom Ferdinand Veigl, bol rímskokatolíckym kňazom (od 1940), františkánom (od 1932), členom Katolíckej moderny (*Cestami vetrov, Výstup na horu Tábor, Menom ťa neviem osloviť, Kvetý v troskách, Volania z diaľky, Láska a smrť*). Vyštudoval (1944) slovenčinu a filozofiu na Slovenskej univerzite v Bratislave. S dvomi dvadsaťročnými prestávkami postupne publikoval svoje literárne diela (motívmi jeho tvorby sú láska k človeku, Bohu a národu. napr. *Mesto na návrší, Pred ružou stojím nemý, Hľadanie svetla, Zlatý kľúč, Nebo na zemi, Plnosť času, Jemu jedinému*).

Podstatná časť jeho básnickej tvorby je oslavou slobodného života a akcentovaním kresťanských hodnôt. Básnická tvorba mu akoby smerovala k jednému cieľu – priblížiť ľuďom Boha.

Jeho súborné dielo vyšlo (2006) pod názvom *Keď anjel v tebe spieva*.

Z myšlienok a diela

- *Pán Boh mi dal viac času, aby som ho ešte chválil a aby som sa polepšil... teraz, keď som už v takom matuzalemskom veku, väčšmi cítim a vidím, že poézia je doplnením môjho života. Je to dar Boží. Keď mi Boh dal talent, je mojou povinnosťou využiť ho. Každá nová kniha je pre mňa posilou.*
- *Celý život je tajomstvo, a ani tu nič iné nemáme, len tajomstvo a veríme slovám Kristovým, ktoré povedal a dokázal svojím Božstvom, svojím životom, zázrakmi, zmŕtvychvstaním...*

V hĺbke srdca

*všetci prahneme, Bože, po tebe,
i tí, čo zanovito utekajú pred tebou.
Ako ťa však objaviť,
keď prebývaš v neprístupnom svetle
a naše srdce utápa sa v tme.*

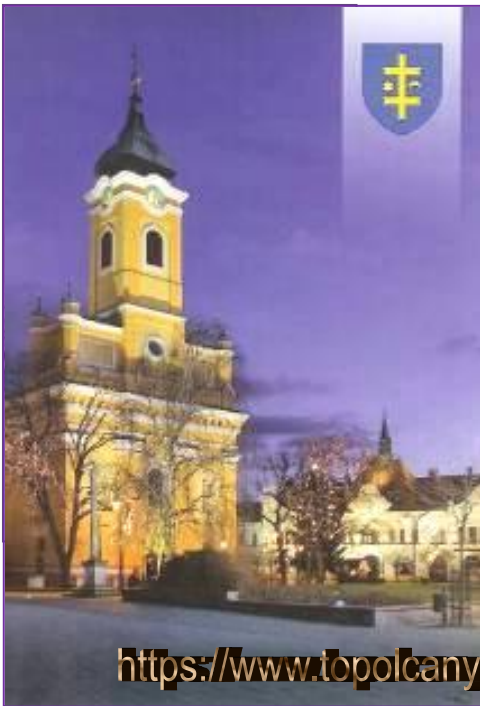
*Kto by rád nemal
zakvitnutú líuku, spev vtákov,
tajomný šepot trávy.
Kto by rád nepil z dlane
vodu života.*

*Chváľme preto každú otvorenú dľaň,
v ktorej kvitnú červené maky.*

*Zrníčka zlaté v prachu hľadáme,
korene, z ktorých vyrastala
nádej a hrdosť naša, zázrak života,
z ktorých sa otvárajú plody lúčom slnečným
ako sa otvára kvet prameňu,
studničke, z ktorej rod miazgu naberá,
čo udržuje v chode dejiny
a vypaľuje zlaté stigmy v duši národa.*

<https://www.topolcany.sk/historia-mesta.php#256-10/337>

Z niektorých záznamov (listina ostrihomskeho arcibiskupstva z roku 1285) možno usúdiť, že kresťanský kostol v tejto lokalite bol možno už v 11. storočí. V spisoch z rokov 1559 – 1613 sa uvádza, že topolčiansky kostol bol zasvätený sv. Ondrejovi.

V zázname vizitácie topolčianskej farnosti z roku 1696 sa uvádza, že kostol je zasvätený Nanebovzatiu Panny Márie. Prestavaný barokový kostol bol vysvätený roku 1740. Terajšia podoba chrámu je zo zásadnej prestavby v rokoch 1792–1802 a úpravy z roku 1859.

<https://www.topolcany.fara.sk/clanok/785/prezentacie-farnosti-a-mesta-topolcany>